

Recommendation of the Committee of Ministers to member States on youth work

Unofficial translation into Czech

Recommandation du Comité des Ministres aux Etats membres relative au travail de jeunesse

Traduction non-officielle en tchèque

Doporučení Výboru ministrů členským státům o práci s mládeží

Council of Europe [May 2017], original English and French versions

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator.

* * * * *

© Conseil de l'Europe [mai 2017], versions originales en anglais et français

Le texte original provient du Conseil de l'Europe et est utilisé avec l'accord de celui-ci. Cette traduction est réalisée avec l'autorisation du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur.

Doporučení CM/Rec(2017)4

Výboru ministrů členským státům

o práci s mládeží

*(přijato Výborem ministrů dne 31. května 2017
na 1287. zasedání delegátů ministrů)*

Výbor ministrů, podle podmínek stanovených v článku 15.b Statutu Rady Evropy,

u vědomí toho, že cílem Rady Evropy je dosažení větší jednoty mezi jejími členy a že tento cíl může být mimo jiné uskutečňován podporou politiky mládeže založené na společných zásadách;

s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech (přijatou v roce 1950, ETS č. 5, ve znění pozdějších změn a doplňků), jak ji aplikuje a interpretuje Evropský soud pro lidská práva, a Evropskou sociální chartu (přijatou v roce 1961, ETS č. 35, revidovanou v roce 1996, ETS č. 163, ve znění pozdějších změn a doplňků), jak ji aplikuje a interpretuje Evropský výbor pro sociální práva;

připomínáje usnesení [CM/Res\(2008\)23](#) Výboru ministrů o politice mládeže Rady Evropy;

připomínáje platnost stávajících zásad stanovených příslušnými doporučeními Výboru ministrů členským státům, zejména:

doporučením Rec(2003)8 o podpoře a uznávání neformálního vzdělávání/učení mladých lidí; doporučením Rec (2004)13 o účasti mladých lidí na místním a regionálním životě; doporučením [Rec\(2006\)1](#) o úloze národních rad mládeže v rozvoji politiky mládeže; doporučením CM/Rec(2007)13 pro gender mainstreaming ve vzdělávacím procesu; doporučením CM/Rec(2010)7 o Chartě Rady Evropy o výchově k demokratickému občanství a lidským právům; doporučením CM/Rec(2010)8 o informacích pro mládež; doporučením CM/Rec(2012)2 o účasti dětí a mladých lidí mladších 18 let; doporučením CM/Rec(2012)13 o zajištění kvalitního vzdělávání; doporučením [CM/Rec\(2015\)3](#) o přístupu mladých lidí ze znevýhodněných čtvrtí k sociálním právům; doporučením [CM/Rec\(2016\)7](#) o přístupu mladých lidí k právům;

s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte;

připomínáje doporučení Parlamentního shromáždění č. 1437 (2000) o „neformálním vzdělávání“; 1978 (2011) „Směrem k evropské rámcové úmluvě o právech mládeže“; 2015 (2013) o „přístupu mladých lidí k základním právům“; a jeho usnesení č. 1885 (2012) „Mladá generace obětována: sociální, hospodářské a politické důsledky finanční krize“, jakož i odpovědi Výboru ministrů na tato doporučení;

připomíná usnesení č. 386 (2015) Kongresu místních a regionálních orgánů „Odstraňování překážek v účasti mládeže: přijetí lingvy francy pro místní a regionální orgány a mladé lidi“ a doporučení č. 128 (2003) o „revidované Evropské chartě o účasti mladých lidí na místním a regionálním životě“, jakož i odpověď Výboru ministrů na toto doporučení;

dále s ohledem na prohlášení a akční plán přijaté na 3. summitu hlav států a předsedů vlád Rady Evropy (Varšava, 16.–17. května 2005), v nichž bylo uvedeno, že Rada Evropy bude dále rozvíjet své jedinečné postavení v oblasti mládeže;

zastává přesvědčení, že:

- udržitelnost evropské identity a základních hodnot Rady Evropy (lidská práva, právní stát a demokracie) závisí na tvořivosti, dovednostech, sociální angažovanosti a přínosu mladých lidí a rovněž na jejich důvěře v budoucnost;
- vládní politiky by měly mladým lidem poskytovat podporu při realizaci jejich plného potenciálu jako autonomních členů společnosti, a tím jim umožnit rozvíjet životní plány a uplatňovat demokratické občanství;
- práce s mládeží významně přispívá k aktivnímu občanství tím, že poskytuje příležitosti k osvojení znalostí, dovedností a postojů pro občanské zapojení a sociální jednání;

maje na zřeteli obtíže a výzvy spojené s přechodem z dětství do dospělosti a samostatnosti, jakož i pokles příležitostí pro mladé lidi v důsledku rostoucí nezaměstnanosti, chudoby, diskriminace a sociálního vyloučení;

maje na zřeteli dopady hospodářské krize na poskytování práce s mládeží v některých členských státech;

uznává práci, kterou odvádí mládežnický sektor Rady Evropy na podporu politik mládeže prosazujících lidská práva, sociální začlenění, mezikulturní dialog, rovnost pohlaví a aktivní účast mladých lidí, zejména prostřednictvím Evropských center mládeže a Evropské nadace mládeže, její mezivládní spolupráce a společně řízených statutárních orgánů a partnerství mezi Evropskou unií a Radou Evropy v oblasti mládeže;

uznává důležitost dosažení soudržnosti a součinnosti s úsilím všech příslušných zúčastněných stran, včetně Evropské unie, v oblasti práce s mládeží;

uznává pozitivní přínos pracovníků s mládeží ve všech členských státech k posílení postavení a zapojení mladých lidí do vytváření inkluzivních, demokratických a mírových společností;

čerpá z prohlášení druhé evropské konference o práci s mládeží (2015) nazvané „Making a world of difference“ (Měníme svět k lepšímu), jejímž cílem bylo stanovit evropskou agendu pro práci s mládeží,

doporučuje vládám členských států, aby v rámci svých pravomocí obnovily svou podporu práce s mládeží tím, že:

1. zajistí, aby v rámci místních, regionálních, případně vnitrostátních politik mládeže bylo chráněno a aktivně podporováno vytváření a další rozvoj kvalitní práce s mládeží. S přihlédnutím k rozmanitosti práce s mládeží mezi členskými státy a v rámci členských států je nutné věnovat zvláštní pozornost potřebě strategií, rámců, právních předpisů, udržitelných struktur a zdrojů, účinné koordinace s ostatními odvětvími, jakož i souvisejících politik podporujících rovný přístup všech mladých lidí k práci s mládeží. Pracovníci s mládeží a mladí lidé by se měli aktivně zapojit do veškerých plánovaných opatření k provádění;

2. vytvoří soudržný a pružný rámec, založený na kompetencích, pro vzdělávání a odbornou přípravu placených a dobrovolných pracovníků s mládeží, který zohledňuje stávající postupy, nové trendy a roviny, jakož i rozmanitost práce s mládeží. Na rozvoji tohoto rámce by se měly podílet zúčastněné strany, včetně pracovníků s mládeží a mladých lidí;
3. vezmou v úvahu opatření a zásady uvedené v dodatku k tomuto doporučení a vyzvou poskytovatele práce s mládeží, aby učinili totéž;
4. podpoří iniciativu mládežnického sektoru Rady Evropy, jejímž cílem je vytvořit na vysoké úrovni ad hoc pracovní skupinu příslušných zúčastněných stran v oblasti práce s mládeží v Evropě, která může vypracovat střednědobou strategii pro rozvoj evropské práce s mládeží založený na znalostech, a to s cílem:
 - zlepšit koordinaci a přístup ke znalostem a zdrojům v oblasti práce s mládeží na evropské, národní, regionální a místní úrovni;
 - dále podpořit výměnu postupů v oblasti práce s mládeží, vzájemné učení a vytváření udržitelných sítí a partnerství;
 - stimulovat spolupráci v rámci sektoru mládeže a mezi sektory a oblastmi odborných znalostí, a to kdekoli se provádí práce s mládeží, s cílem posílit vazby, zejména mezi formálním vzděláváním a prací s mládeží a mezi veřejnými orgány, soukromým sektorem a občanskou společností;
 - posílit dialog mezi prací s mládeží, politikou mládeže a výzkumem v oblasti mládeže;
 - posílit schopnost práce s mládeží reagovat na změny a vývoj naší společnosti a vznikající výzvy, jimž mladí lidé čelí;
 - provést mapování stávajícího vzdělávání a odborné přípravy (například odborné přípravy vysokoškolského vzdělávání) a stávajících systémů ověřování kompetencí placených a dobrovolných pracovníků s mládeží;
 - vypracovat řadu asistenčních opatření na podporu členských států při úspěšném provádění tohoto doporučení;
5. podpoří národní a evropský výzkum různých forem práce s mládeží a jejich hodnoty, dopadu a přínosnosti;
6. podpoří vypracování vhodných forem přezkumu a hodnocení dopadu a výsledků práce s mládeží a posílí šíření, znalost a dopad pracovního portfolia Rady Evropy v oblasti práce s mládeží v členských státech;
7. budou propagovat značku kvality (Quality Label) Rady Evropy pro centra mládeže jako příklad dobré praxe;

Dále doporučuje, aby vlády členských států:

- zajistily, aby toto doporučení, včetně dodatku, bylo přeloženo a distribuováno (v přístupném formátu) příslušným orgánům a zúčastněným stranám s cílem zvýšit povědomí o dalším rozvoji kvalitní práce s mládeží a posílit závazek k takovému rozvoji;
- v rámci Výboru ministrů přezkoumaly provádění tohoto doporučení pět let po jeho přijetí.

A. Rozsah a účel doporučení – definice a rozsah práce s mládeží

Toto doporučení se vztahuje na práci s mládeží v celé její rozmanitosti. Klade si za cíl vést členské státy k tomu, aby si v rámci svých pravomocí vypracovaly vlastní politiku a praxi v oblasti práce s mládeží a vyzývá členské státy, aby přijaly řadu opatření, která posílí nezbytnou podporu práce s mládeží na místní, regionální, národní a evropské úrovni.

Věkové rozpětí osob, které mají prospěch z poskytování práce s mládeží, by mělo odrážet právní a ústavní rámec a stávající postupy v každém členském státě.

Práce s mládeží je široký pojem zahrnující pestrou škálu aktivit sociálního, kulturního, vzdělávacího, environmentálního a/nebo politického charakteru, které jsou vykonávány mladými lidmi, s mladými lidmi nebo pro mladé lidi, ať už ve skupinách či individuálně. Práce s mládeží je poskytována placenými a dobrovolnými pracovníky s mládeží a je založena na procesech neformálního a informálního učení zaměřených na mladé lidi a na dobrovolné účasti. Práce s mládeží je typicky sociální praxí, která spočívá v práci s mladými lidmi a společnostmi, v nichž žijí, a usnadňuje aktivní účast a začlenění mladých lidí do jejich komunit a do rozhodování.

Navzdory odlišným tradicím a definicím existuje obecná shoda na tom, že primární funkcí práce s mládeží je podporovat a motivovat mladé lidi k tomu, aby ve svých životech hledali a sledovali konstruktivní cesty, a tím přispívat k jejich osobnímu a sociálnímu rozvoji a k společnosti jako celku.

Práce s mládeží dosahuje tohoto cíle posilováním postavení mladých lidí a jejich zapojením do aktivního vytváření, přípravy, poskytování a hodnocení iniciativ a činností, které odrážejí jejich potřeby, zájmy, myšlenky a zkušenosti. Tímto procesem neformálního a informálního učení si mladí lidé osvojují znalosti, dovednosti, hodnoty a postoje nezbytné k tomu, aby mohli sebevědomě pokročit kupředu.

Aby byly tyto výsledky snáze dosažitelné, práce s mládeží by měla vytvářet příznivé prostředí, které je aktivně inkluzivní a vede k sociálnímu zapojení, tvůrčí a bezpečné, zábavné a vážné, hravé a plánované. Měla by být charakteristická dostupností, otevřeností a pružností a současně podporovat dialog mezi mladými lidmi a zbývající částí společnosti. Měla by se zaměřit na mladé lidi a vytvářet prostory pro sdružování a překlenování rozdílů s cílem podpořit přechod do dospělosti a samostatnosti.

Uznává se, že práce s mládeží – často v partnerství a spolupráci s jinými sektory – vytváří širokou škálu pozitivních výsledků pro jednotlivce, jejich komunity i společnost obecně. Například:

- vede ke kritickému uvažování, inovacím a změnám na místní, regionální, národní a evropské úrovni;
- přispívá k blahu mladých lidí, zvyšuje pocit sounáležitosti a posiluje jejich schopnost činit prospěšná rozhodnutí;
- podporuje pozitivní a účelné přechody v osobním, občanském, hospodářském a kulturním životě a umožňuje rozvoj kompetencí, které usnadňují celoživotní učení, aktivní občanství a účast na trhu práce;

- podporuje rozvoj různých dovedností, jako je tvořivost, kritické myšlení, řízení konfliktů, digitální a informační gramotnost či vedení;
- rozšiřuje rozmanitost a přispívá k rovnosti, udržitelnému rozvoji, mezikulturnímu porozumění, sociální soudržnosti, občanské účasti, demokratickému občanství a dodržování hodnot lidských práv;
- posiluje odolnost mladých lidí, a tím i jejich schopnost odolávat negativním vlivům a chování.

Vzhledem k současným výzvám v Evropě a neúměrně negativním dopadům na mladé lidi tyto pozitivní výsledky podtrhují zásadní význam toho, aby členské státy všem mladým lidem zajistily přístup ke kvalitní práci s mládeží. Pokud tak neučiní, mohou z toho vyplývat značná rizika.

Mladí lidé jsou klíčovým zdrojem v rámci budování sociální a spravedlivé Evropy. Společnosti jsou vystaveny vysokému riziku narušení stability a sociální soudržnosti, pokud umožní, aby současné obtížné okolnosti vytvořily „ztracenou generaci“ rozčarovaných a nezapojených mladých lidí. Dostatečně v současné době podporovat mladé lidi, zejména poskytováním kvalitní práce s mládeží, představuje významnou investici, kterou musí Evropa učinit pro svou současnost a budoucnost. V opačném případě ztratí příležitost posílit současnou občanskou společnost a dojde k ohrožení sociální soudržnosti a oslabení potenciálu účinně řešit některé hlavní výzvy dnešní doby, jako je migrace, nezaměstnanost, sociální vyloučení či násilný extremismus.

B. Zásady

Doporučení vychází ze stávajících hodnot, zásad a přínosů práce s mládeží, jak jsou zakotveny ve výše uvedených dokumentech. Koncepce a poskytování práce s mládeží vycházejí ze zásad dobrovolné a aktivní účasti, rovnosti přístupu, otevřenosti a pružnosti. Měla by být inkluzivní, založená na právech a zaměřená na mladé lidi, jejich potřeby a schopnosti.

Jednou z klíčových zásad práce s mládeží je účast, a proto jsou mladí lidé, pracovníci s mládeží, mládežnické a jiné organizace poskytující práci s mládeží chápány jako aktivní partneři při vytváření, provádění a hodnocení politiky a praxe v oblasti práce s mládeží.

Členské státy se vybízejí k tomu, aby při provádění těchto doporučení a následujících opatření zajistily aktivní účast všech těchto zúčastněných stran.

A. Opatření

Při vytváření politik, které chrání a aktivně podporují vytváření a další rozvoj práce s mládeží na všech úrovních, se členské státy vyzývají, aby:

- i. poskytovaly příznivé prostředí a podmínky pro osvědčené i inovativní postupy v oblasti práce s mládeží (včetně například udržitelných struktur a zdrojů), zejména na místní úrovni, a současně uznávaly, že pro práci s mládeží jsou přínosné regionální, národní a mezinárodní příležitosti a spolupráce;
- ii. posilovaly úlohu a postavení práce s mládeží s cílem usnadnit meziodvětvovou spolupráci mezi prací s mládeží – ať už je poskytována veřejnými orgány, soukromým sektorem nebo občanskou společností – a dalšími odvětvími, k nimž patří například sociální péče, zdravotnictví, sport, kultura, formální vzdělávání, služby zaměstnanosti či trestní soudnictví;
- iii. prosazovaly a podporovaly koordinaci místní, regionální, celostátní a evropské úrovně práce s mládeží, a tím usnadnily vytváření sítí, spolupráci, vzájemné učení a výměnu;

- iv. prosazovaly uznávání hodnot, postojů, dovedností, znalostí a kritického porozumění, jež jsou osvojovány a rozvíjeny účastí na práci s mládeží a jejím poskytováním;
- v. podporovaly rovný přístup k práci s mládeží;
- vi. prosazovaly úlohu práce s mládeží:
 - informováním mladých lidí o jejich právech a o příležitostech a službách, které mají k dispozici;
 - posilováním aktivního občanství, účasti a sociálního začlenění všech mladých lidí, zejména těch, kteří jsou ohroženi a nacházejí se na okraji společnosti;
 - rozšiřováním mezikulturních kompetencí, evropské identity a mezinárodního porozumění mezi mladými lidmi;
 - podněcováním mladých lidí k tomu, aby v prostředí, kde žijí, prosazovali cíle udržitelného rozvoje (SDG);
 - řešením a prevencí diskriminace, nesnášenlivosti a sociálního vyloučení;
 - zlepšováním neformálního a informálního učení;
- vii. respektovaly svobodu a nezávislost mládežnických organizací a jiných nevládních organizací, které vykonávají práci s mládeží;
- viii. podporovaly práci s mládeží založenou na znalostech, která je schopná reagovat na změny a vývoj naší společnosti a nově vznikající výzvy, jimž mladí lidé čelí;
- ix. při vytváření kvalitní práce s mládeží založené na znalostech podporovaly využívání výzkumu, hodnocení a nepřetržitého sledování a zajistily existenci mechanismů k měření jejich výsledků a dopadů.

Při vytváření soudržného a pružného rámce – založeného na kompetencích – pro vzdělávání a odbornou přípravu placených a dobrovolných pracovníků s mládeží se členské státy vyzývají, aby:

- i. spolupracovaly s poskytovateli práce s mládeží a dalšími zúčastněnými stranami s cílem vytvořit soubor klíčových kompetencí (například hodnot, postojů, dovedností, znalostí a kritického porozumění), které se u pracovníků s mládeží očekávají;
- ii. vytvářely rámce, strategie, programy a cesty pro vzdělávání, odbornou přípravu, budování kapacit a profesní rozvoj pracovníků s mládeží na základě dohodnutého souboru kompetencí;
- iii. zavedly nové mechanismy nebo dále rozvíjely stávající mechanismy pro dokumentování, ověřování, certifikaci a uznávání kompetencí, jež si placení a dobrovolní pracovníci s mládeží osvojují prostřednictvím praxe;
- iv. poskytovaly zvýšenou podporu pro realizaci stávajících a budoucích evropských rámců a programů uznávání neformálního a informálního učení.